

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet

(COM(2020) 746 final)

(2021/C 123/03)

Föredragande: **Judith VORBACH**

Remiss	Europeiska kommissionen, 27.11.2020
Rättslig grund	Artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig sektion	Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning
Antagande av sektionen	14.12.2020
Antagande vid plenarsessionen	27.1.2021
Plenarsession nr	557
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	234/1/8

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EU har gått in i den djupaste recessionen i sin historia. Osäkerhet råder och allvarliga risker måste beaktas. Pandemikrisen kommer också sannolikt att förvärra obalanserna och ojämlikheten. Mot bakgrund av detta välkomnar EESK kommissionens rekommendationer. EESK förespråkar också en ekonomipolitisk strategi för att stödja återhämtningen, öka investeringarna, ytterligare integrera den inre marknaden, säkerställa rättvisa arbetsvillkor och fördjupa EMU. EESK stöder starkt Next Generation EU-paketet och anser det vara angeläget att nödvändiga överenskommelser nås så snart som möjligt.

1.2 Återhämtningen kommer att lyckas enbart om den åtföljs av en omstrukturering av vår ekonomi och vårt samhälle. Att återupprätta förtroendet är avgörande för att stabilisera efterfrågan. De finanspolitiska reglerna bör ställas om till en mer välbäddningsinriktad ekonomisk styrning, med en gyllene regel, och bör inte träda i kraft igen förrän arbetslösheten sjunkit betydligt. Krisens effekter på ojämlikheten och den socioekonomiska osäkerheten bör beaktas mer noggrant. Både företagsklimatet och den sociala miljön bör förbättras. Ett bättre deltagande av arbetsmarknadens parter och det civila samhället i klimatpolitiken och de nationella planerna för återhämtning och resiliens efterlyses, liksom beslutsamma reformer av skattepolitiken för att möta de ekonomiska, sociala och miljömässiga utmaningarna. Bank- och kapitalmarknadsunionerna måste fullbordas, samtidigt som stabilitet på finansmarknaderna prioriteras.

2. Bakgrund

Kommissionen rekommenderar att medlemsstaterna i euroområdet vidtar åtgärder i följande syften:

2.1 Säkerställa en politisk inriktning som stöder återhämtningen: finanspolitiken bör vara fortsatt stödjande under hela 2021. När villkoren så tillåter, fasa ut stödet på ett sätt som mildrar krisens sociala effekter och effekter på arbetsmarknaden, samt säkerställa en hållbar skuldsättning. Förbättra den offentliga finansförvaltningen och inrikta de offentliga utgifterna på återhämtnings- och resiliensbehov.

2.2 Genomföra reformer som stärker produktivitet och sysselsättning, öka investeringarna för att stödja en återhämtning som är förenlig med en rättvis grön och digital omställning. Integrera den inre marknaden ytterligare. Säkerställa aktiva arbetsmarknadsåtgärder, rättvisa arbetsvillkor och arbetsmarknadsparternas delaktighet i utformningen av politiken. Hantera de utmaningar på skatteområdet som digitaliseringen ger upphov till, bekämpa aggressiv skatteplanering samt stödja koldioxidprissättning och miljöbeskattning.

2.3 Förstärka nationella institutionella ramar: tidigarelägga reformer för att säkerställa användningen av EU-medel, stärka förvaltningens effektivitet, minska den administrativa bördan för företagen samt inrätta effektiva ramar för att bekämpa bedrägerier, korruption och penningtvätt. Förbättra insolvensregler, nödlidande exponeringar och kapitalallokering.

2.4 Säkerställa makrofinansiell stabilitet: upprätthålla kreditkanalerna till ekonomin och åtgärderna för att stödja livskraftiga företag. Bibehålla sunda balansräkningar inom banksektorn, bland annat genom att fortsätta att ta itu med nödlidande lån.

2.5 Gå vidare med fördjupningen av EMU för att stärka resiliensen. Detta kommer att bidra till eurons internationella roll och främja Europas ekonomiska intressen globalt.

3. Allmänna kommentarer

3.1 De dystra utsikterna i den ekonomiska vårprognosen 2020, enligt vilken EU under 2020 gått in i sin djupaste ekonomiska recession någonsin, har bekräftats. Covid-19-krisen har lett till en rad chocker på efterfråge- och utbudssidorna som leder till en förväntad BNP-minskning på 7,8 % under 2020. Situationen på arbetsmarknaden har också försämrats, även om den ekonomiska nedgången inte fullt ut återspeglas i arbetslösheten på grund av ambitiösa politiska åtgärder, såsom system för korttidsarbete. Vi står dock inför en minskning i det totala antalet arbetade timmar och en nedgång i förvärvsfrekvensen eftersom modfällda arbetstagare har lämnat arbetsmarknaden.

3.2 Återhämtningen under 2021 beräknas bli långsammare än väntat. Betydande ovisshet dominerar. EESK betonar vikten av att planera för en rad allvarliga risker, bland annat en dubbel recession, massarbetslöshet, konkurser, instabilitet på finansmarknaderna, deflation och de negativa effekterna av osäkerhet på konsumtion och investeringar i sig. Pandemikrisen kommer sannolikt också att förvärra befintliga problem, till exempel den låga investeringsnivån, de ökande skillnaderna mellan medlemsstater och regioner, ojämlikheten inom samhällena och de politiska spänningarna. Dessutom skulle utvecklingen under 2021 kunna leda till negativa långsiktiga effekter, samtidigt som hanteringen av klimatkrisen fortfarande kommer att vara en akut fråga.

3.3 Mot bakgrund av detta välkomnar EESK kommissionens paket med rekommendationer. Många av de överväganden som framfördes i EESK:s tilläggsyttrande "Den ekonomiska politiken i euroområdet 2020"⁽¹⁾ återspeglas i dem. Återhämtningen kommer dessutom att lyckas enbart om den åtföljs av en omstrukturering av vår ekonomi och vårt samhälle för att uppnå en mer integrerad, mer demokratisk och socialt mer utvecklad union. Under 2021 kommer de ekonomiska beslutsfattarnas viktigaste ansvar att vara att skapa en miljö som främjar hållbar tillväxt för alla. Det är därför mycket viktigt att återupprätta förtroendet.

3.4 EESK stöder starkt de kraftfulla insatserna på EU-nivå för att bekämpa krisen, inbegripet faciliteten för återhämtning och resiliens. Det finns ett akut behov av solidaritet för att möjliggöra en snabb och ändamålsenlig återhämtning. Företagen, arbetstagarna och det civila samhället i Europa behöver resurser för att klara av krisen. Därför bör varken återhämtningsplanen ifrågasättas eller dess genomförande försenas. Alla nödvändiga överenskommelser bör nås så snart som möjligt.

4. Särskilda kommentarer

4.1 EESK välkomnar kommissionens rekommendation om att säkerställa en politisk inriktning som stöder återhämtningen. En alltför tidig utfasning av stödåtgärderna skulle motverka effekterna av EU:s åtgärder för att bekämpa krisen. Regeringarna bör kunna tillgripa nödvändiga åtgärder oavsett sin nuvarande skuldnivå. Det bästa sättet att uppnå hållbara offentliga finanser är att trygga en hållbar tillväxt för alla. Att stödja produktiviteten skulle kunna påskynda minskningen av underskotten under de kommande åren.⁽²⁾ För att förhindra en återgång till de gamla finanspolitiska reglerna och hantera en omställning till en välståndsinriktad ekonomisk styrning⁽³⁾ anser EESK att översynsprocessen bör återupptas så snart som möjligt. De moderniserade finanspolitiska reglerna bör under alla omständigheter inte träda i kraft förrän arbetslösheten sjunkit betydligt.

4.2 EESK välkomnar kommissionens rekommendation om att öka de privata och offentliga investeringarna. För att uppnå en återhämtning på kort sikt, stärka konkurrenskraften, förbli en global ekonomisk makt och trygga en social och miljörelaterad grund för kommande generationers välfärd är det nödvändigt att omgående övergå till hållbara och gröna investeringar, investeringar i infrastruktur och hälso- och sjukvård och/eller investeringar som skapar högre produktivitet. Utgifter för omskolning av arbetstagare bör också betraktas som en investering. EESK hänvisar till sin rekommendation om att anta en "gyllene regel".

⁽¹⁾ EUT C 10, 11.1.2021, s. 79.

⁽²⁾ Belgiens centralbank uppskattar att det krisrelaterade engångsunderskottet 2020 har en potentiell engångseffekt på - 4,6 % av BNP.

⁽³⁾ EUT C 429, 11.12.2020, s. 227.

4.3 Pandemin ökar ojämlikheten och den sociala utestängningen. Många kvinnor, migranter, personer med funktionsnedsättning och ungdomar får ta den värsta stöten av krisen. De som var sårbara före krisen kommer sannolikt att drabbas hårdast. Många arbetstagare med arbete av hög kvalitet känner sig dock också i riskzonen för försämrade arbetsvillkor och inkomster eller arbetslöshet. EESK anser att kampen mot ojämlikhet bör prioriteras i alla planerade återhämtningsåtgärder. Krisens effekter på den sociala utestängningen men också på den ökande socioekonomiska osäkerheten, som drabbar en betydande del av befolkningen, måste beaktas mer noggrant. Återhämtningsens fördelar bör fördelas jämnt. Detta är också avgörande för att stärka förtroendet och stabilisera efterfrågan.

4.4 Ytterligare integration av den inre marknaden bör förbli en topprioritering. Detta inbegriper också att man tillämpar principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Att förbättra företagsklimatet och den sociala miljön måste gå hand i hand. EESK hänvisar till kommissionens arbetsdokument "Delivering on the UN's Sustainable Development Goals", där man noterar att målen för hållbar utveckling kommer att hålla EU inriktat på en väg mot en hållbar tillväxt som är förenlig med planetens gränser samt på välbefinnande, delaktighet och rättvisa. På så sätt erkänns att ekonomin måste fungera för människorna och planeten. Initiativ för ett mer socialt Europa omfattar ett förslag till direktiv om tillräckliga minimilöner och en handlingsplan för genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter, för att bara nämna några. EESK har också antagit yttranden om ett europeiskt ramdirektiv om en minimiinkomst⁽⁴⁾ och europeiska miniminormer för arbetslöshetsförsäkring⁽⁵⁾.

4.5 Kommissionens rekommendationer om arbetsmarknaden välkomnas också, bland annat att främja rättvisa arbetsvillkor, säkerställa arbetsmarknadsparternas delaktighet i utformningen av politiken och stärka den sociala dialogen och kollektivförhandlingarna. EESK efterlyser högre standarder när det gäller att göra arbetsmarknadens parter och det civila samhället delaktiga i klimatpolitiken. Strukturförändringar för att uppnå en koldioxidfri ekonomi skulle kunna stödjas genom en social dialog mellan de berörda regionerna och arbetsmarknadsparterna för att värna de sociala aspekterna. Det kommer också att vara av avgörande betydelse att se till att det civila samhället deltar i utarbetandet och genomförandet av de nationella planerna för faciliteten för återhämtning och resiliens, som också förväntas övervakas inom ramen för planeringsterminen.

4.6 Ändamålsenliga ramar behövs för att bekämpa skatteundandragande, aggressiv skatteplanering, penningtvätt och korruption. EESK efterlyser beslutsamma reformer av skattepolitiken för att möta de ekonomiska, sociala och miljömässiga utmaningarna. Detta inbegriper att flytta skattebördan från arbete till skattebaser med mindre negativ inverkan på arbetskraftsutbudet, samtidigt som man beaktar de fördelningsmässiga effekterna och undviker regressiva effekter. Vi efterlyser också brådskande åtgärder beträffande omröstning med kvalificerad majoritet enligt de villkor som rekommenderas i våra tidigare yttranden⁽⁶⁾. Begreppet faktisk minimibesättning av företagsvinster och dess eventuella tillämpning bör undersökas. Slutligen efterlyser EESK betydande framsteg när det gäller att införa nya egna medel i enlighet med återhämtningsplanen.

4.7 EESK håller med kommissionen om att bank- och kapitalmarknadsunionerna bör fullbordas, varvid stabilitet på finansmarknaderna är en prioritet. I banksektorn är utbetalningarna av utdelningar nu – främst på frivillig basis – begränsade. Möjligheten att behålla dessa gränser och återinföra direkt upphävande av utbetalningarna under återhämtningsperioden bör övervägas för de banker som omfattas av flera offentliga stödåtgärder. Detta skulle minska risken för instabilitet på finansmarknaderna och skulle också kunna förbättra bankernas förväntade avkastning.

Bryssel den 27 januari 2021.

Christa SCHWENG
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

⁽⁴⁾ EUT C 190, 5.6.2019, s. 1.

⁽⁵⁾ EUT C 97, 24.3.2020, s. 32.

⁽⁶⁾ EUT C 353, 18.10.2019, s. 90 och EUT C 364, 28.10.2020, s. 29.